

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.:	27 maart 2024	Agendapunt:	9
Betreft:	Besluitvormend	Programma:	3. Gezuiverd water
Portefeuillehouder:	Beerda		
Route:	DB - AB		

Onderwerp

Aanvullend krediet RWZI Westerkwartier

Bijlagen

1. Geen

HET BESTUUR BESLUIT:

1. Een aanvullend krediet beschikbaar te stellen van € 726.000,- voor het plaatsen van een bandindikker (kans 1) op de rioolwaterzuivering Gaarkeuken;
2. In te stemmen met de aanleg van een drukriool (kans 2) voor omwonenden van de rioolwaterzuivering Gaarkeuken en hiervoor aanvullende krediet van € 131.000,- beschikbaar te stellen.
3. Een aanvullend krediet beschikbaar te stellen van € 3.031.000,- ten behoeve van indexatie van de initiële opdrachten (inclusief te activeren rente).

Inleiding

In 2018 heeft het algemeen bestuur ingestemd met het advies om de huidige zuiveringslocaties Marum, Zuidhorn en Gaarkeuken op te heffen en één nieuwe zuivering te bouwen op de huidige locatie van de rioolwaterzuivering Gaarkeuken. Het waterschap staat met het project RWZI Westerkwartier voor een omvangrijke klus die is onderverdeeld in twee contracten, namelijk rioolwaterzuivering Gaarkeuken en afvalwatertransportsysteem Westerkwartier.

In 2021 is de aanbestedingsprocedure conform de Best Value systematiek doorlopen voor de rioolwaterzuivering in Gaarkeuken. In april 2022 heeft het algemeen bestuur een uitvoeringskrediet verstrekt van € 27.348.000,- voor de rioolwaterzuivering in Gaarkeuken, waarna het contract is gegund aan ADS Groep Water.

In maart 2022 is de aanbestedingsprocedure conform de Best Value systematiek gestart voor het afvalwatertransportsysteem Westerkwartier. Dit onderdeel bestaat uit het realiseren van circa 20 kilometer aan persleidingen, nieuwbouw en renovatie van een aantal rioolgemaal. In december 2022 heeft het algemeen bestuur hiervoor een uitvoeringskrediet verstrekt van € 28.500.000,- voor het afvalwatertransportsysteem. Als uitkomst van de aanbestedingsprocedure is het contract gegund aan Strukton.

De aannemer ADS Groep Water is in mei 2023 gestart met de engineering van de rioolwaterzuivering en de voorbereidende werkzaamheden voor de realisatie. De aannemer Strukton is parallel gestart met de engineering en realisatie van de persleidingen en rioolgemaal.

Het waterschap heeft de markt, als onderdeel van de aanbestedingsprocedure, uitgedaagd om in hun aanbieding kansen op te nemen die invulling geven aan de duurzaamheidsambities van het waterschap en de projectdoelstellingen van RWZI Westerkwartier.

Voor de rioolwaterzuivering Gaarkeuken heeft ADS Groep Water een vijftal kansen uitgewerkt waarvan, na instemming van het algemeen bestuur, twee zullen worden gerealiseerd. Het betreft een bandindikker en de aanleg van een drukriool voor de omwonenden van de rioolwaterzuivering Gaarkeuken. De aangeboden kansen maakten echter geen deel uit van de initieel in opdracht gegeven scope en waren niet opgenomen in het beschikbaar gestelde uitvoeringskrediet. De kosten daarvan worden meegenomen in dit voorstel.

De drie kansen die niet zijn gehonoreerd zijn:

- Celluloseterugwinning uit het rioolwater van Gaarkeuken.
Reden van de afwijzing is een toename van risico's in de operationele sfeer door de uitbreiding van de zuivering met een installatie voor celluloseterugwinning;
- Het plaatsen van een intelligente processturing (Creapro) op de zuivering Gaarkeuken.
Er is onlangs veel geïnvesteerd om het informatiebeveiligingsniveau van onze rioolwaterzuiveringen naar een hoger niveau te krijgen. We lopen het risico dat door het toepassen van Creapro het informatiebeveiligingsniveau omlaag gaat;
- Het implementeren van een digitaal beheersysteem (Digital Twin) waaraan gebruiks- en onderhoudsdata aan gekoppeld worden. Als waterschap zijn we op dit moment nog niet klaar voor de implementatie van Digital Twin. Het systeem kan ook achteraf worden aangeschaft.

Beoogd effect

Door de realisatie van beide kansen wordt invulling gegeven aan de doelstellingen van het waterschap ten aanzien van duurzaamheid en circulariteit en wordt het draagvlak in de omgeving verder vergroot. Met de indexatie kan het project op een voor alle partijen beheerste wijze worden voltooid.

Argumenten

1.1 De inzet van een bandindikker heeft een positief effect op de exploitatiekosten

De bandindikker zorgt voor een lager slibvolume van het secundair slib, en dus ook voor lagere transportkosten. Daarnaast biedt de inzet van de bandindikker ook de mogelijkheid om het ontwerp van de zuivering te optimaliseren waardoor er minder slib vrijkomt. Door het terugdringen van de transportkosten en de slibhoeveelheid, heeft het plaatsen van de bandindikker een positief effect op de exploitatie van de rioolwaterzuivering Gaarkeuken. De jaarlijkse besparing bedraagt ca. €175.000,- en de terugverdientijd van de investering is 4,1 jaar.

1.2 De CO₂ uitstoot verminderd

Door inzet van de bandindikker verminderd de hoeveelheid slib dat getransporteerd wordt. Daardoor zijn er minder transporten nodig en wordt de jaarlijkse CO₂ footprint van het waterschap met 10 ton teruggebracht. Zo dragen we bij aan het duurzaamheidsbeleid van het waterschap en aan de Nederlandse reductieopgave om broeikasgasemissies te reduceren.

1.3 De overlast voor omwonenden wordt aanzienlijk teruggebracht

Er zijn door inzet van de bandindikker minder slibtransporten nodig. Daardoor wordt het aantal verkeersbewegingen tussen Gaarkeuken en Garmerwolde met circa 650 stuks per jaar verminderd. De overlast voor de omwonenden van Gaarkeuken en Garmerwolde wordt hiermee aanzienlijk beperkt.

2.1 De aanleg van het drukriool vergroot het draagvlak voor het project bij omwonenden van de rioolwaterzuivering Gaarkeuken

Sinds januari 2019 zijn de omwonenden van de rioolwaterzuivering Gaarkeuken betrokken bij de plannen voor de nieuwe zuivering in Gaarkeuken. Er is een participatietraject gevolgd waarbij de omwonenden hun wensen hebben ingebracht voor de ruimtelijke inpassing van de zuivering. Uit de gesprekken met de drie direct omwonenden kwam de nadrukkelijke wens naar voren om hun woningen af te koppelen van de IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater) en hun huizen met een persleiding en rioolgemaal rechtstreeks aan te sluiten op de rioolwaterzuivering Gaarkeuken. Het tegemoetkomen aan de wens van de omwonenden vergroot het draagvlak voor de nieuwe rioolwaterzuivering in Gaarkeuken.

3.1 De indexatiekosten voor zowel de rioolwaterzuivering als het afvalwatertransportsysteem zijn hoger dan eerder kon worden voorzien.

In de voor beide projecten verstrekte kredieten (23 maart 2022 en 14 december 2022) was € 1.441.000,- opgenomen voor indexering gedurende de looptijd van de opdrachten. Deze blijken nu onvoldoende om de indexatiekosten tot het einde van beide werken op te kunnen vangen. Als gevolg van Covid-19 pandemie en met name de oorlog in Oekraïne zijn prijzen van grond- en bouwstoffen de afgelopen jaren aanzienlijk meer gestegen dan waar rekening is gehouden. De verwachting ten tijde van de oorspronkelijke kredietverstrekking was dat de prijzen in de jaren daarna gematigd zouden stijgen dan wel stabiliseren op het niveau van dat moment (2022). Dit bleek echter te optimistisch en om beide werken beheerst af te kunnen ronden dient de indexatie te worden geactualiseerd. De risicoreservering bij beide projecten, welke is bedoeld om onverwachte omstandigheden op te kunnen vangen, is onvoldoende om de hogere indexeringskosten te kunnen dekken. In het beschikbaar gestelde krediet is € 1.441.000,- opgenomen. Met de toevoeging van € 2.851.000,- verwachten we de indexatiekosten te kunnen opvangen. Indien de indexatiekosten lager uitvallen dan geprognoseerd, valt dit bedrag vrij.

Risico's & Kanttekeningen

1.1 Het plaatsen van kans 1 bandindikker is een keuze

Het waterschap heeft de keus om kans 1 het plaatsen van een bandindikker wel of niet af te nemen.

2.1 Aanleg van een drukriool voor de omwonenden van de rioolwaterzuivering is een kerntaak van de gemeente

De gemeente Westerkwartier wil meewerken aan het verzoek van de omwonenden door de IBA's versneld af te schrijven en de drie nieuwe rioolgemaal in beheer en onderhoud te nemen. Hoewel het tot de kerntaken van een gemeente behoort, wenst zij niet bij te dragen aan de kosten voor de aanleg van het drukriool. De kosten voor de aanleg van het drukriool komen voor rekening van het waterschap.

2.2 Het aanleggen van kans 2 drukriool is een keuze

Het waterschap heeft de keus om kans 2 aanleg van een drukriool voor omwonenden van de rioolwaterzuivering Gaarkeuken wel of niet af te nemen.

3.1 De verhoogde indexatiekosten zijn onvermijdbaar

In beide contracten (rioolwaterzuivering en afvalwatertransportsysteem) is een indexeringsregeling opgenomen die inhoudt dat gedurende het werk prijswijzigingen (hogere kosten of lagere kosten) worden verrekend conform het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) indexcijfer 42 / 43 Grond- weg en waterbouw. Het indexcijfer wordt per kwartaal door het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) vastgesteld en is niet beïnvloedbaar door het waterschap.

Financiën

Toelichting herziening indexatie rioolwaterzuivering Gaarkeuken

In het oorspronkelijke uitvoeringskrediet is een bedrag van € 487.000,- opgenomen ten behoeve van indexatie. Dat bedrag is gebaseerd op een streefpercentage van 2% van de ECB (Europese Centrale Bank) vóór de aanvang van de crisis in Oost-Europa (24 februari 2022). Het bedrag en de 2% is nader toegelicht in het voorstel aan het algemeen bestuur van 23 maart 2022. Met ADS Groep Water is een prijsrisicoregeling afgesproken die tegemoet komt aan de prijsstijgingen in de GWW-sector (grondweg- en waterbouw). De indexatiekosten voor de resterende looptijd van het project bedragen € 2.822.000,-. De meerkosten boven het beschikbare krediet bedragen daarmee € 2.335.000,-.

Toelichting herziening indexatie afvalwatertransportsysteem

In het oorspronkelijke uitvoeringskrediet (voorstel aan het algemeen bestuur 14 december 2022) voor het afvalwatertransportsysteem is een bedrag van € 954.000,- opgenomen ten behoeve van indexatie. Daarbij werd uitgegaan van een indexatie voor 2023 van 3%. Op basis van de huidige inzichten blijkt dit percentage uitgekomen op 5,87%. De indexatiekosten komen daarmee op € 1.470.000,- wat neerkomt op meerkosten van € 516.000,- ten opzichte van het oorspronkelijke krediet.

In dit voorstel wordt verzocht om een aanvullend uitvoeringskrediet voor het project RWZI Westerkwartier. Het gevraagde krediet is als volgt samengesteld:

Tabel 1: Totaal aanvullend uitvoeringskrediet

RWZI Westerkwartier	
Bandindikker Gaarkeuken	€ 726.000
Aanleg drukriool Gaarkeuken	€ 131.000
Kosten herziening indexatie	€ 2.851.000
Te activeren rente aanvullend krediet	€ 180.000
Te activeren interne uren aanvullend krediet	€ 0
Totaal aanvullend uitvoeringskrediet	€ 3.888.000

Reeds verstrekt krediet

Tabel 2 geeft het totaaloverzicht van de beschikbaar gestelde kredieten en het gevraagde uitvoeringskrediet. Het totaalkrediet komt daarmee uit op € 66.880.000,-, waarvan € 27.348.000,- voor de rioolwaterzuivering Gaarkeuken.

Tabel 2: Overzicht totaal krediet RWZI Westerkwartier

Verstrekt krediet RWZI Westerkwartier	
AB-besluit d.d. 31-10-2018 en DB-besluit 16-4-2019 oriënteringsfase en verkenningsfase	€ 1.710.000
AB-besluit d.d. 16-6-2020 Planfase	€ 5.434.000
AB-besluit d.d. 23-3-2022 Uitvoeringskrediet rioolwaterzuivering Gaarkeuken	€ 27.348.000
AB-besluit d.d. 14-12-2022 Uitvoeringskrediet afvalwatertransportsysteem	€ 28.500.000
Totaal verstrekt krediet (inclusief interne uren en rente)	€ 62.992.000
Totaal huidige kredietaanvraag	€ 3.888.000
Totaal verstrekt krediet met huidige aanvraag (inclusief interne uren en rente)	€ 66.880.000

Financiële dekking

In het jaarplan 2024 inclusief de meerjarenplanning is voor het project RWZI Westerkwartier een verstrekt krediet opgenomen exclusief interne uren en rente van € 62.208.000,-. De bestedingen uit het krediet voor de uitvoering van RWZI Westerkwartier vinden plaats in de jaren 2024 tot en met 2025 en worden gedekt vanuit het jaarplan.

Het totaal verstrekte krediet inclusief interne uren en rente is € 62.992.000,- (zie tabel 2), exclusief interne uren en rente is het bedrag € 60.944.000,-. In het jaarplan 2024 is al een reservering voor het aanvullend krediet meegenomen van € 62.208.000 – € 60.944.000 = € 1.264.000.

In dit voorstel wordt verzocht om het aanvullend uitvoeringskrediet van € 1.264.000,- uit het jaarplan 2024 te verhogen met € 2.624.000,- tot een totaal huidige kredietaanvraag van € 3.888.000,-. De besteding van dit krediet vindt plaats in de jaren 2024 tot en met 2026. Na goedkeuring van dit voorstel zal de dekking voor deze kosten worden meegenomen in het jaarplan 2025.

Het bedrag valt hoger uit dan de reservering in het jaarplan. Bij het opstellen van het jaarplan waren de indexcijfer van de laatste twee kwartalen 2023 nog niet bekend. Bovendien was er nog geen keuze gemaakt welke kansen we wilden afnemen van ADS Groep Water.

Te activeren uren

In het AB-voorstel van 23 maart 2022 en 14 december 2022 zijn in totaal 4.865 interne uren geraamd voor dit project. Deze interne uren worden verspreid over de jaren 2022 – 2025. Na het doorlopen van de jaren 2022 en 2023 blijkt dat in de beide voorstellen aan het algemeen bestuur voldoende uren zijn aangevraagd. Het aanvragen van aanvullende uren is binnen deze kredietaanvraag niet nodig.

Kapitaalslasten

De kapitaallasten die voortvloeien uit het aanvullende krediet bedragen € 306.000,- in het eerste jaar na realisatie (2026). Daarbij wordt rekening gehouden met een rekenrente van 2,47% (conform jaarplan 2024) en een gemiddelde afschrijvingstermijn van 18,5 jaar.

Participatie en communicatie

Het zorgvuldig communiceren met alle stakeholders zowel intern als extern heeft binnen het project voortdurend aandacht. Direct belanghebbenden van beide contracten zoals grondeigenaren en/ of pachters, omwonenden zijn betrokken via keukentafelgesprekken en inloopbijeenkomsten.

Extra aandacht is er voor de direct omwonenden van de rioolwaterzuivering Gaarkeuken. De impact op hun directe leefomgeving van de bouw van de zuivering is groot. De omgevingsmanagers van de aannemer ADS Groep Water en het waterschap houden hun nauw betrokken bij de voortgang van het werk.

In lijn met de P&C-cyclus zal het algemeen bestuur worden geïnformeerd over de voortgang van het project. Desgewenst wordt het algemeen bestuur tussentijds geïnformeerd tijdens een themabijeenkomst.

Uitvoering

De engineering van de rioolwaterzuivering Gaarkeuken door ADS Groep Water is gestart. Zodra de omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten is verleend begint ADS Groep Water met de bouw van de rioolwaterzuivering. Strukton is gestart met de aanleg van de rioolpersleidingen. Conform huidige planning wordt de rioolwaterzuivering Gaarkeuken inclusief rioolpersleidingen in Q3 2025 in bedrijf genomen.